ENL Noorte Osaluse Fondist rahastatud projekti "Mina arvan!" sisuline aruanne

Email direktor@kabala.edu.ee

Projekti korraldanud noorteühenduse/noorteorganisatsiooni nimi:
Kabala Lasteaed-Põhikooli õpilasesindus

Projekti nimi: Mina arvan!

Projekti korraldanud noorteühenduse/noorteorganisatsiooni liikmete arv: 18
Kabala Lasteaed-Põhikooli õpilasesinduse liikmed, aktiivsed õpilased, ÕE juhendajad.

Projektis osalenud noorte arv. Noorte vanus on 7-26 a.: 56
18 õpilast Kabala Lasteaed-Põhikoolist
11 õpilast Kaiu Koolist
16 õpilast Juuru Eduard Vilde Koolist
11 õpilast Hagudi Põhikooist

Projekti kaasatud otsustajate arv: 22
Otsustajad võivad olla näiteks poliitikud, ametnikud, kooli juhtkond, noorsootöötajad jt, kes võtsid osa projekti tegevustest. Juhul kui te neid ei kaasanud, kirjutage arvuks 0.

1	Maarja Mehiste	Eesti Noorteühenduste Liit, Osalusprogrammi juht
2	Kirke Perillus	Türi noortevolikogu juht
3	Gert Villard	Rapla Vallavalitsuse vallavanem
4	Jüri Vaher	Rapla Valla haridus-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonna abivallavanem
5	Kalle Toomet	Rapla Vallavolikogu esimees
6	Helen Hints	Rapla Valla kultuuri- ja noorsootööspetsialist
7	Leela Ehasalu	Juuru noortetoa noorsootöötaja
8	Maris Rätsep	Kabala noorsootöötaja
9	Gerli Ükssaar	Kabala noorsootöötaja
10	Kati Rajasalu	Kaiu Põhikooli ÕE juhendaja
11	Kadi Ollema	Hagudi Põhikooli ÕE juhendaja
12	Koidu Pettai	Kabala Lasteaed-Põhikooli ÕE juhendaja
14	Kätlin Merisalu	Noorteühingu Eesti 4H tegevjuht
15	Kaire Jürgenson	Eesti Gaidide Liit
16	Teele Vespere	Päästeamet Lääne päästekeskus
17	Kristel Põhjala	Politsei- ja Piirivalveamet piirkonnapolitseinik
18	Elle Tikki	Politsei- ja Piirivalveamet piirkonnapolitseinik
19	Kadri Brecher	Allikasilma Elamustalu perenaine
20	Pille Lille	Kabala Lasteaed-Põhikooli direktor
21	Kalle Kõiv	Juuru Eduard Vilde Kooli direktor
22	Hannes Vald	Kaiu Põhikooli direktor
23	Lea Vendik	Hagudi Põhikooli direktor

Uue tekkinud osalusvõimaluse või koostööprojekti nimi: Õpilasesinduste koostöökohtumised; noorteaktiiv.

Ees- ja perekonnanimi	**asutus**
Stella Maria Seervald	Kabala Lasteaed-Põhikool
Gertu-Liis Raudsepp	Kabala Lasteaed-Põhikool
Jarmo Vugt	Kaiu Kool
Karolin Metssalu	Kaiu Kool
Anete Mirell Pärnapuu	Hagudi Põhikool
Hendrik Volbrück	Hagudi Põhikool
Kirke Söönurm	Hagudi Põhikool
Benedict Lilius	Juuru Eduard Vilde Kool
Enrico Mägi	Juuru Eduard Vilde Kool

Kas (ja kuidas) täideti projekti eesmärk?
Projekti raames loodi noorte jaoks võimalusi üksteiselt õppida ning aktiivsemalt kaasa rääkida omavalitsuse tasandil noorte elukorralduses, samuti kooli igapäevaelu korraldustes, et senisest rohkem siduda formaal- ja mitteformaal õpet.
Eesmärgid täideti läbi planeeritud kolme noorteseminari, mille raames noored tutvusid erinevate võimalustega enda elukorralduse teemadel kaasa rääkimiseks, sh noortevolikogu, noorteaktiiv ja õpilasesindus.

Projekti tegevuste kirjeldus.
Projekti raames toimus kolm noorte kohtumist ehk noorteseminarid.
Esimesel seminaril tutvuti erinevate võimalustega noorte elukorraldusest kaasarääkimisel, sh noortevolikogu, noorteaktiiv, õpilasesindus. Saadi teadlikumaks noorte õigustest, noorteühendustest ja nende tegutsemisest, omavalitsuse toimimisest ja selle erinevate valdkondade funktsioonidest. Eesti Noorteühenduste Liidu esindaja tutvustas ühenduse loomise ajalugu, selle tegevuste tulemusi, noortevolikogu toimimist ja noorte erinevaid võimalusi nii enda elukorralduse paremaks muutmisest kui ka erinevatest võimalustest enda silmaringi avardamiseks. Praktilisem ettekanne oli Türi Noorte Volikogu esimehelt, kes jagas oma kogemusi ning innustas noori kasutama enda elukorralduse paremaks muutmisel kaasarääkimiseks just noortevolikogu tööformaati. Noored leidsid, et noortevolikogu pole nende jaoks sobiv viis ning mõeldi hoopis luua noorteaktiiv, kuhu kuuluvad aktiivsed noored.
Ühtlasi samal seminaril tekkis noortel reaalne kontakt omavalitsuse esindajatega (volikogu esimees, vallavanem, noorsootöö peaspetsialist), kes võtsid aktiivselt osa seminari teisest osast ning kellega koostöö jätkub ka pärast projekti lõppemist. Valla esindajatega arutleti oluliste teemade üle, mis on otseselt seotud noorte igapäevaeluga, sh noorte kaasamine, aktiivsus- või tegutsemisalad, projekteerimise etapis oleva Rapla veekeskuse rajamine ning "vaba laud" - kus noored tõid välja veel mõtteid, mis neid kõnetavad.
Noorte kaasamise valdkonnas toodi välja, et on oluline noori järjekindlalt kokku kutsuda, kasutades selleks erinevaid formaate. Lisaks toodi välja, et on vaja luua noorte meililist, kuhu saadetakse noorte elukorraldusega seotud aruteluteemad, mille kohta noored saavad avaldada oma arvamust. Viimase vahendajaks oleks valla noorsootöö peaspetsialist. Samuti tehti valla noorsootöö spetsialisti ettepanek, et ta külastaks koole ja kord kahe-kolme kuu jooksul kutsuks kokku valla koolide

õpilasesindusi ja aktiivsemaid noori, et koos arutada noorte eluga seotud teemasid, mis on nt algatatud kas vallavalitsuses või noorte endi poolt.
Aktiivsusalade lauas genereeriti ideid, mida ja kus saab vallas kas paremaks teha või mida lisaks luua. Toodi välja puudustena valgustuse ja noorte kogunemiskohtades varikatuste puudumise. Samuti rõhutati vallas toimuva transpordi liikumise logistika ajalist sobimatust. Ühiseks mureks oli ka noortetubade füüsilise keskkonna puudujäägid, sh ruumide suuruse sobimatust ja nende kasutamise efektiivsust. Ettepankutena toodi välja aktiivsusalade laiendamise vajalikkust, tervisliku eluviisi ja mitmekesiste tegevuste alade võimaluse loomist, sh terviserajad, kergliiklusteed, seikluspargid, uisuväljakud ja põgenemistoad.
Rapla veekeskuse planeerimiseks toodi välja hulganisti ideid nii selle kujundamiseks, kui funktsionaalseks kasutamiseks. Ideid saab projekteerimise etapis reaalselt kaaluda.
Seminari lõpus toodi välja igast projektis osalenud koolist kaks kuni neli aktiivsemat kandidaati. Need noored jätkavad esimesel seminaril välja käidud ettepanekute ja ideede elluviimise aruteludega vallavalitsuse tasandil. Abiks ja vahendajaks on valla noorsootöö peaspetsialist. Noorte juhendajateks koolides on õpilasesinduste juhendajad.
Ühtlasi toimus kaks praktilist seminari projektis osalenud koolide direktorite, õpilasesinduste juhendajate ning koolide piirkondade noorsootöötajate osavõtuga. Nendesse seminaridesse kaasati ka noorteühendusi ja ametiasutusi. Sealhulgas ühel seminaril tutvuti noorteühenduste (Eesti 4H, Eesti Gaidide Liit, valla noorsootöö ühendus) ja ametiasutuste (politsei-ja piirivalveamet, päästeamet) tegevustega, mida saab integreerida kooli igapäevaellu. Järgneval seminaril töötasid noored koostöös koolide direktorite, õpilasesinduste juhendajate ja noorsootöötajatega välja detailsed tegevusplaanid, arvestades iga kooli piirkonda vähemalt kaks tegevust, mis on suunatud formaal- ja mitteformaal õppe sidumisele. Planeeritud tegevused viiakse ellu 2023 aasta jooksul. Viimase seminari lõpus tegid noored ettepaneku jätkata kohtumised nii projektis osalenud õpilasesindustega, kui laiendada tutvusringi teiste valdade õpilasesindustega. Eesmärgiks on saada teadlikumaks, kuidas toimivad ja tegutsevad õpilasesindused teistes koolides, mida täpsemalt tehakse, millised on õpilasesinduste võimalused koolielu korraldustes kaasarääkimisel jms. Soovitakse õppida teiste kogemustest, et arendada enda tegevust ning ühtlasi jagada isiklikke kogemusi. Seminari lõpus lepiti kokku, et juba 2023 aastal luuakse kontaktid teiste valdade õpilasesindustega ning alustatakse kohtumistega. Soovitakse jätkata noorte osaluse fondi jätkuprojektiga, mis pannakse kokku noorteaktiivi kuuluvate noortega.

Mis läks projekti elluviimisel hästi? Mida teeksid järgmisel korral teisiti?
Eelkõige on suurim saavutus see, et projektis osalevate koolide õpilased näitasid kohtumistel üles aktiivsust ja asjalikkust. Saime tõestust, et noored soovivad mitte ainult ideid pakkuda, vaid ka reaalselt tegutseda. Nad vajavad ainult suunajaid ja võimalusi kohtumisteks.
Teine ja esimesest mitte vähem oluline on see, et valla esindajad tundsid reaalset huvi noorte kaasamise vastu, millega saavutati usaldus.
Projekti alguses ei osanud arvata, et õnnestub kaasata hulganisti koostööpartnereid, kes olid valmis noortega kohtuma, enda kogemusi jagama ja noorte silmaringi avardama. Samuti õnnestus leida partnereid, kes võimaldasid tasuta ruumide kasutamist.
Projekti elluviimise puuduseks tooks välja seminaride ajaplaneerimist, mis sõltus oluliselt rahastusest, transpordi korraldamisest ja ka noorte päevakavast, nt nii tuli seminar lõpetada hiljemalt kl 14:00, sest muidu ei oleks noored kodudesse ja igat noort oma koju viia polnud rahaliselt võimalik. Samuti mõjutas eelarves toitlustamise rahastus, mis piiras seminari päeva pikkust, kuna polnud võimalik hoida noori 8 tundi, sest nad said ainult ühte korraliku lõunat.
Projekti sisulise poole pealt püüdsime haarata kaks üsna laia teemat, sh noorte kaasamine ehk noortevolikogu või noorteaktiivi loomine ning formaal- ja mitteformaalõppe sidumine. Selles osas

oleks võinud võtta siiski ainult ühe teemavaldkonna ja töötada selle kallal juba põhjalikumalt. Hetkel on kõik jätkutegevused projektivälised. Tagasisidena võib öelda, et noorte huvi ja soov jätkamiseks , annab alust arvata, et projekt õnnestus.

Mis kogemusi, oskusi ja/või hoiakuid omandasid noored projektitegevuste kaudu?
Noored said teadlikumaks erinevatest võimalustest enda elukorralduses kaasarääkimiseks nii omavalitsuse kui kooli tasandil. Õpiti suurel hulgal genereeritud ideedest ja ettepanekutest välja valima olulisemad ja reaalsemad, et need saaks ka ellu viia. Õpiti teisi kuulama ja teiste arvamusega arvestama. Arendati mõtete koondamist, valikute tegemist ja esinemisoskust. Õpiti töötama meeskonnas, sh rollide jaotus (liider, protokollija, kokkuvõtete ettekandja jms).
Noortes tärkas huvi olla aktiivsed oma valla kodanikud. Ühtlasi tekkis arusaam, et kui nad ise midagi ette ei võta, siis ei tasu nuriseda selle üle, kuidas teised nende elu püüavad oma parima äranägemise järgi korraldada. Seega saadi teadlikumaks sellest, et nende elu on nende endi kätes. Ja seda mitte ainult valla, vaid ka kooli tasandil. Jõuti tõdemuseni, et ideedest ei piisa, vaid tuleb nende realiseerimiseks vastutust võtta ja tegutseda.

Missugune oli projekti mõju organisatsioonile/kogukonnale/ühiskonnale?
Kabala kooli näitel saan tuua suurimaks saavutuseks õpilasesinduse liikmete arvu hüppelisest kasvu ja selle laienemist alates esimesest kuni üheksanda klassini nii, et igast klassist on vähemalt üks ja mõnest klassist kaks või rohkem esindajaid. Noored on elevil ja samas mõistavad vastutuse olemasolust.
Õpilasesinduse liikmed on aktiivsed nii koolielu korraldustes kaasarääkimisel kui ka tegutsemisel. Arenguruumi on, et õpilasesinduse kohtumised muutuksid regulaarseteks.
Õpetajaskonna hoiak õpilaste usalduse ja õpilasesinduse efektiivse toimimise osas on märgatavalt paranenud. Ka lapsevanemad tunnevad suuremat huvi õpilasesindus käekäigu üle, suheldakse otse kooli direktoriga ja uuritakse, mida õpilased on ühe või teise tegevuse osas otsustanud ja kuidas on oma otsused ellu viinud või plaanivad ellu viia.
Lisaks on suureks saavutuseks see, et meie kooli õpilased liitusid noorteühinguga Eesti 4H. Viimane loob senisest enam võimalusi integreerida mitteformaalset õpet kooli igapäevaeluga.
Teiste projektis osalenud koolide noorte ja ka juhtkonna suhtumise osas on positiivseid muudatusi. Juba see, et kooli direktor tuleb noortega seminarile ja on selles aktiivne kaasarääkija, suunaja ning kuulaja, on väga hea näitaja juhtkonna positiivsest hoiakust noortesse ja nende arvamusega arvestamisel.
Noorte kuulumine valla noorteaktiivi on andnud õpilastele usku sellesse, et neil tekivad reaalsed võimalused valla tasandil oma sõna sekka öelda. Noorte soov õppida teiste valla koolide noorte kogemustest viib selleni, et toimub laiem areng nii enda kooli kui valla piirkondade tasandil. Usun sellesse, et noorteaktiivist kujuneb lõpuks ka noortevolikogu.
Lisaks kirjeldatule on valla esindajad ise aktiivsemad koolide elus kaasa lööma, nt kodanikupäeval külastas kooli volikogu esimees ning noored said temaga vestelda kodanikualgatusest, uurida vallavalitsuse toimimismehhanisme ja saada vastused enda küsimustele.

Kuidas on paranenud projekti tulemusel noorte osalus kas kooli, kohalikul, maakondlikul, riiklikul või ülemaailmsel tasandil?
Projekti tulemusena on loodud noorteaktiiv, kuhu kuuluvad igast projektis osalenud koolist kaks kuni neli noort, kes on valmis aktiivselt osalema nii kooli kui valla tasandil, ühtlasi arendama koostööd teiste valdade koolide aktiivsete noortega.

Kooli tasandil on elavnenud õpilasesindused, kelle liikmed on oma koolides aktiivsemalt sõna võtmas, õpilaskonnaga infot jagamas ja kogumas, ettepanekuid kooli juhtkonnale ja õpetajaskonnale esitamas ning pakutud tegevustes aktiivselt kaasa löömas.

Juhul kui projekti kajastati (sotsiaal)meedias, siis lisage siia viited:
Rapla Teataja november 2022 nr 11, lk 9 "ENL-i noorte osaluse projekt "Mina arvan!"
Artikkel Rapla valla kodulehel "Noorte ideest ei piisa - tuleb tegutseda!"
Kooli kodulehel projekti info kajastamine: https://kabala.edu.ee/et/enl-noorte-osalus
Galeriid kooli kodulehel: https://kabala.edu.ee/et/galerii
31.10.22 I seminar Kultuurklubis BAAS: https://photos.app.goo.gl/gJWC76qwLruEpWir6
11.11.22 seminar Allikasilma elamustalus: https://photos.app.goo.gl/dJhvChJGiYucESwr6
30.11.22 seminar Kabala mõisas: https://photos.app.goo.gl/FLHMMHiPPai89GKX6

Finantsaruanne ja kuludokumentide koopiad

Lisa 3-4 kvaliteetset pilti projektist

OBEN
PÄÄSTE

